

ลักษณะโดยทั่ว ๆ ไปของกิจการคลังสินค้า ไชโล และห้องเย็น

ส่วนที่ 1 ลักษณะโดยทั่วไปของกิจการคลังสินค้า

ในส่วนนี้จะอธิบายลักษณะโดยทั่วไปของกิจการคลังสินค้าในด้านต่าง ๆ เพื่อให้เห็นภาพรวมของกิจการคลังสินค้าเป็นหัวข้อ ๆ ดังนี้

1.1 ประวัติความเป็นมาของกิจการคลังสินค้า

การประกอบกิจการคลังสินค้า (Warehousing) มีมาในต่างประเทศมาแล้วเกือบร้อยปี กิจการคลังสินค้าที่ตั้งขึ้นในยุคแรก ๆ เป็นคลังสินค้าเกษตรทั้งสิ้น ในการจัดตั้งรัฐบาลจะออกกฎหมาย 2 ฉบับคู่กันคือ กฎหมายควบคุมกิจการคลังสินค้าและกฎหมายจัดตั้งธนาคาร เพื่อเป็นสถาบันการเงินสำหรับให้กู้ยืม โดยใช้ผลผลิตการเกษตรและเครื่องมือการเกษตรเป็นประกัน โดยประเทศฝรั่งเศส เป็นประเทศแรกที่นำระบบคลังสินค้าเกษตรมาใช้

สำหรับในประเทศไทย มีความคิดที่จะจัดตั้งธนาคารของชาวไร่ ชาวนา หรือธนาคารเกษตรกรมาตั้งแต่ปลายรัชกาลที่ 5 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อปลดปล่อยหนี้สินชาวนาแต่รัฐบาลมีปัญหาเงินทุนให้ท้องพระคลังน้อย ประกอบกับมีสหกรณ์การเกษตรในรูปสหกรณ์เงินทุนซึ่งอาศัยทุนหมุนเวียนจากธนาคารสยามกัมมาจล (ธนาคารไทยพาณิชย์) จำกัด และพระคลังออมสินอยู่แล้ว

แนวความคิดดังกล่าวจึงเลิกกันไป และต่อมาปี พ.ศ. 2490 จึงได้ตั้งธนาคาร
เพื่อการสหกรณ์ (ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรในปัจจุบัน)
เพื่อให้เงินกู้แก่สมาชิกสหกรณ์

ต่อมาในปี พ.ศ. 2498 ได้ออกพระราชกฤษฎีกา จัดตั้งองค์การคลัง
สินค้าขึ้นเป็นองค์การรัฐวิสาหกิจในกระทรวงพาณิชย์ ซึ่งวัตถุประสงค์ของการจัด
ตั้งมีกว้างมากคือ ทำกิจการทั้งปวงเกี่ยวกับข้าวพืชผล สินค้าต่าง ๆ เพื่อให้
จำนวนผลิต คุณภาพ ราคาเหมาะสมและเพียงพอกับความต้องการของรัฐและ
ประชาชนทั่วไป เมื่อได้ดำเนินการไปจนสภาวะเศรษฐกิจหลังสงครามโลกครั้งที่
ที่ 2 ค่อนข้างปกติ ปรากฏว่าองค์การคลังสินค้า ต้องเข้าไปดำเนินงานด้านการซื้อ
ขายสินค้าเพื่อการแทรกแซงตลาด ตามนโยบายของรัฐบาล ซึ่งปฏิบัติการใน
ภาคการคลัง มากกว่าการประกอบกิจการคลังสินค้า คือการรับฝากรับจำนำ
สินค้าเกษตร อย่างไรก็ตาม ถือได้ว่าองค์การคลังสินค้า เป็นกิจการคลังสินค้า
รายการที่ประกอบกิจการขึ้นในประเทศไทย และคลังสินค้านี้ดังก่อเกิดขึ้นใน
ภาครัฐบาลก่อน

เมื่อจัดตั้งองค์การคลังสินค้าขึ้นแล้ว ปรากฏว่าเอกชนได้จัดตั้งเป็น
บริษัทจำกัดขึ้นประกอบกิจการในลักษณะเดียวกัน รัฐบาลจึงได้ออกกฎหมายควบคุม
กิจการคลังสินค้าภาคเอกชนเป็นกิจการค้าขายอันกระทบถึงความปลอดภัย
หรือความผาสุกแห่งสาธารณชนขึ้นเมื่อเดือนธันวาคม 2499 และได้ออกกฎหมาย
กำหนดให้กระทรวงพาณิชย์ (กระทรวงเศรษฐกิจในขณะนั้น) เป็นเจ้าหน้าที่
รักษาการเกี่ยวกับกิจการคลังสินค้า

หลังจากประกาศใช้กฎหมายดังกล่าวแล้ว รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ได้อาศัยอำนาจตาม พ.ร.บ. ออกประกาศกำหนดเงื่อนไขควบคุมกิจการคลังสินค้าขึ้นเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ 2500 ต่อมาในวันที่ 30 สิงหาคม 2500 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ ได้อนุญาตการประกอบกิจการคลังสินค้าเป็นครั้งแรก โดยมีผู้รับอนุญาตทั้งสิ้น 4 ราย จนถึงปัจจุบันมีผู้ประกอบกิจการคลังสินค้าอยู่ทั้งสิ้น 94 ราย¹

1.2 ความหมายและการจัดตั้ง

ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ไม่ได้ให้คำนิยามของกิจการคลังสินค้า (Warehousing) ไว้ แต่เมื่อพิจารณาตามประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่อง การกำหนดเงื่อนไขควบคุมกิจการคลังสินค้า พ.ศ. 2535 ลงวันที่ 5 มีนาคม 2535 ได้ให้คำจำกัดความไว้ว่าหมายถึง การรับทำการเก็บรักษาสินค้าหรือการรับทำการเก็บรักษาสินค้า และให้บริการเกี่ยวกับสินค้านั้น เพื่อบำบัดเป็นทางการค้าปรกติ ไม่ว่าบำเหน็จนั้นจะเป็นเงินค่าตอบแทนหรือประโยชน์อื่นใด

การประกอบกิจการคลังสินค้าจะกระทำได้อต่อเมื่อได้จดทะเบียนเป็นบริษัท และได้รับอนุญาตให้ประกอบกิจการคลังสินค้าจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ โดยให้ทำตามแบบที่รัฐมนตรีกำหนด สำหรับกรุงเทพมหานคร

¹กระทรวงพาณิชย์, กรมการค้าภายใน, รายงานผลการศึกษาเรื่องความคล้ายคลึงกันของกิจการไซโลและห้องเย็นกับกิจการคลังสินค้า (กรุงเทพมหานคร : กรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์, 2532) , หน้า 5-9.

นครให้ยื่นต่อกรมการค้าภายใน ส่วนจังหวัดอื่นนอกจากกรุงเทพมหานครให้ยื่นต่อสำนักงานพาณิชย์จังหวัด

เมื่อได้รับความเห็นชอบจากรัฐมนตรีแล้วให้ยื่นคำขออนุญาตจดทะเบียนตั้งบริษัทภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับความเห็นชอบ และให้ยื่นคำขออนุญาตประกอบกิจการคลังสินค้าภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่จดทะเบียนเป็นบริษัทแล้ว แต่ถ้าผู้ยื่นคำขอไม่อาจปฏิบัติตามภายในระยะเวลาดังกล่าวให้ยื่นคำร้องต่ออธิบดีกรมการค้าภายใน โดยแสดงเหตุผลและความจำเป็นก่อนสิ้นระยะเวลาดังกล่าว ซึ่งอธิบดีกรมการค้าภายในจะมีคำสั่งขยายระยะเวลาตามที่เห็นสมควรก็ได้

การยื่นคำขออนุญาตประกอบกิจการคลังสินค้าให้ทำตามแบบที่รัฐมนตรีกำหนด สำหรับกรุงเทพมหานครให้ยื่นต่อกรมการค้าภายใน ส่วนจังหวัดอื่นนอกจากกรุงเทพมหานครให้ยื่นต่อสำนักงานพาณิชย์จังหวัด เมื่ออธิบดีกรมการค้าภายในได้รับคำขออนุญาตประกอบกิจการคลังสินค้า และพิจารณาเห็นควรอนุญาตให้นำเสนอต่อรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาอนุญาต เมื่อได้รับอนุญาตแล้วให้อธิบดีกรมการค้าภายในออกใบอนุญาตต่อไป

ผู้ประกอบกิจการคลังสินค้า จะต้องมิทุ่นชำระแล้วไม่ต่ำกว่าห้าล้านบาท และต้องมีคลังสินค้าเป็นกรรมสิทธิ์ของตนเอง และผู้ประกอบกิจการคลังสินค้าอาจมีสาขาได้ แต่ต้องได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรี

การเก็บของในคลังสินค้าเป็นการรับฝากทรัพย์สินของประชาชน จัดอยู่ในกิจการค้าขายที่กระทบถึงความปลอดภัยและผาสักแห่งสาธารณชน ผู้ที่จะ

ประกอบกิจการคลังสินค้าจะต้องเป็นบริษัทฯ ได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์แล้ว จึงจะประกอบกิจการรับฝากของได้มิฉะนั้นมีความผิดทางอาญา แต่ไม่กระทบกระเทือนตัวบุคคลภายนอกผู้ฝากของโดยสุจริตไม่ว่าผู้รับฝากมิได้ขออนุญาตเท่ากับว่าผู้ฝากกับผู้รับฝากมีนิติสัมพันธ์มีสิทธิ และหน้าที่ซึ่งกันและกันตามหลัก เรื่องการแสดงเจตนา ผู้รับฝากก็จะยกเรื่องไม่ได้จดทะเบียนขออนุญาตประกอบกิจการมาปฏิเสธความรับผิดชอบไม่ได้ เพราะเป็นคนละส่วนกัน

มีคำพิพากษาศาลฎีกาที่วินิจฉัยเกี่ยวกับเรื่องนี้ไว้ชัดเจน คือ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2450/2516 ระหว่างธนาคารเมอร์แคนไทล์จำกัด โจทก์ และบริษัท เกรียงฤทธิ์ จำกัด ที่ 1 บริษัท เอส.อาร์.อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด (แผนกคลังสินค้า) ที่ 2 จำเลย ความว่า

จำเลยที่ 1 ทำการค้าส่งสินค้าไปต่างประเทศ หากต้องการเงินก่อนส่งสินค้าลงเรือไปให้ลูกค้าต่างประเทศ จำเลยที่ 1 จะเอาสินค้านั้นมาขายให้แก่โจทก์ โดยวิธีเอาใบรับฝากสินค้าที่จำเลยที่ 2 ซึ่งเป็นคลังสินค้าออกให้มาสลักหลังโอนกรรมสิทธิ์ให้แก่โจทก์ และขอรับเงินค่าสินค้าไป แล้วโจทก์จะแจ้งการโอนกรรมสิทธิ์ในสินค้านั้นให้จำเลยที่ 2 ทราบ เมื่อถึงกำหนดจะส่งสินค้าไปให้ลูกค้าต่างประเทศ จำเลยที่ 1 ก็จะชำระราคาสินค้าให้โจทก์ โจทก์จะสลักหลังใบรับฝากสินค้าคืนให้แก่จำเลยที่ 1 ไป โจทก์และจำเลยทั้งสองปฏิบัติกันเช่นนี้มา 5 ปีแล้ว และจำเลยที่ 2 ยังเคยออกใบรับฝากสินค้าเช่นนี้ให้ลูกค้าคนอื่นอีกใบรับฝากสินค้าที่จำเลยที่ 2 ออกให้ นั้น ก็เป็นแบบฟอร์มพิมพ์ไว้ใช้ในการณิลูกค้าเอาสินค้ามาฝากไว้ ทั้งมีค่าเดือนหรือเงื่อนไขว่บริษัทฯ จะจ่ายสินค้าให้แก่ผู้ฝากก็ต่อเมื่อได้รับคืนใบรับฝากแล้ว การโอนหรือการจำหน่ายสินค้าจะต้องแจ้งให้บริษัทฯ ทราบทุกครั้ง ใบรับฝากสินค้าก็ออกให้ในนามของ

จำเลยที่ 2 โดยมีวงเงิน "แผนกคลังสินค้า" ที่โกดังเก็บสินค้าก็มีป้ายบอกว่า คลังสินค้าจำเลยที่ 2 พฤติการณ์ที่จำเลยที่ 2 ปฏิบัติต่อจำเลยที่ 1 และโจทก์ เป็นการติดต่อในฐานะนายคลังสินค้า ผู้ทำการเก็บรักษาสินค้าเพื่อบำเหน็จในการค้าปรกติไม่ใช่เป็นการให้เช่าสถานที่เก็บสินค้า แม้จะไม่ได้ความว่าจำเลยที่ 2 ได้จดทะเบียนขออนุญาตประกอบกิจการคลังสินค้าตามกฎหมาย ก็เป็นเรื่องความไม่สมบูรณ์ในการประกอบกิจการของจำเลยที่ 2 จำเลยที่ 1 และโจทก์ไม่ได้ร่วมรู้เห็นด้วยจึงไม่มีผลกระทบกระเทือนถึงจำเลยที่ 1 และโจทก์ เมื่อจำเลยทั้งสองและโจทก์ปฏิบัติต่อกันและเข้าใจกันอย่างเช่นจำเลยที่ 2 เป็นนายคลังสินค้าก็ต้องถือว่าโจทก์และจำเลยทั้งสองได้ตกลงกันทำลักษณะเก็บของในคลังสินค้ามาใช้

1.3 ลักษณะและสภาพของคลังสินค้า

1. โครงสร้างต้องมีลักษณะมั่นคงแข็งแรง
2. ฝาผนังต้องทำด้วยอิฐ หรือคอนกรีตบล็อก หรือคอนกรีตเสริมเหล็ก หรือวัสดุที่มีความแข็งแรง ทนทานจรดหลังคาโดยมีช่องลมซึ่งมีลวดตาข่ายหรือวัสดุอื่นกันสัตว์ได้พอสมควร
3. หลังคาต้องมุงด้วยกระเบื้อง หรือสังกะสี หรือวัสดุที่มีความแข็งแรง ทนทาน
4. ประตูต้องทำอย่างมั่นคง แข็งแรง และมีความปลอดภัย
5. ภายในอาคาร ต้องมีพื้นที่เก็บสินค้า มีลักษณะเป็นที่โล่งติดต่อกันไม่น้อยกว่าสามร้อยตารางเมตร
6. พื้นต้องทำด้วยคอนกรีตเสริมเหล็ก สามารถรับน้ำหนักได้ไม่น้อยกว่าสามเมตรกตันต่อหนึ่งตารางเมตร

7. คลังสินค้าจะต้องเป็นเอกเทศ และไม่ปะปนกับกิจการอื่น
8. ป้ายชื่อต้องจัดให้มีไว้ที่คลังสินค้า มีขนาดพอสมควรสามารถมองเห็นได้โดยชัดเจน และติดตั้งไว้เป็นการถาวร
9. ต้องมีทางเข้าออก คลังสินค้า โดยสะดวกทั้งทางบกและหรือทางน้ำ
10. วัสดุ หรืออุปกรณ์ที่ใช้สำหรับป้องกันอัคคีภัย ต้องจัดให้มีอย่างเพียงพอ

เมื่อมีเหตุอันสมควรรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์จะพิจารณาเปลี่ยนแปลงหลักเกณฑ์เกี่ยวกับลักษณะ และสภาพของคลังสินค้าให้สอดคล้องกับสภาพของสินค้าเป็นราย ๆ ไปก็ได้

1.4 ลักษณะเอกสารที่ออกให้แก่ผู้ฝากสินค้า

เอกสารของคลังสินค้ามี 3 ส่วนประกอบด้วย

1. ต้นข้าว เก็บไว้ที่คลังสินค้าเพื่อเป็นหลักฐานว่านายคลังสินค้าได้รับฝากสินค้าไว้
2. ใบรับของคลังสินค้า (WAREHOUSE RECEIPT) เป็นเอกสารที่ให้สิทธิแก่ผู้ฝากที่จะสลักหลังโอนกรรมสิทธิ์ในสินค้าไปเป็นของผู้อื่นได้ โดยไม่จำเป็นต้องส่งมอบสินค้าที่จะโอน แต่ถ้าได้สลักหลังจำหน่ายใบประทวนสินค้าแล้วถ้ามีความจำเป็นก็สามารถนำใบรับของคลังสินค้าไปจำหน่ายครั้งที่สองก็ได้
3. ใบประทวนสินค้า (WARRANT) เป็นเอกสารที่ให้สิทธิแก่ผู้ฝากที่จะสลักหลังจำหน่ายสินค้าซึ่งจอดแจ้งในประทวนสินค้าโดยไม่ต้องส่งมอบสินค้าแก่ผู้รับสลักหลัง

ในเอกสารทั้ง 3 ส่วนนี้ จะมีรายการเหมือนกัน โดยมีรายการเกี่ยวกับ

- เลขลำดับ
- ชื่อและสำนักของผู้ฝาก
- ที่ตั้งคลังสินค้า
- คำบ่าเห็นใจ
- สภาพน้ำหนักหรือขนาดของสินค้าที่เก็บรักษา
- สถานที่และวันออกใบรับของคลังสินค้าและใบประทวนสินค้า
- ระยะเวลาเก็บรักษา
- การประกันภัย (ถ้ามี)
- ลายมือชื่อนายคลังสินค้า

(โปรดดูตัวอย่างใบรับของคลังสินค้าและใบประทวนสินค้า ในภาคผนวก)

1.5 ขอบเขตการค้าเนนกิจการ

ผู้ประกอบการคลังสินค้า สามารถดำเนินกิจการหลัก ๆ ได้เฉพาะเรื่องดังนี้.-

1. รับฝากสินค้าเพื่อบ่าเห็นใจทางการค้าปรกติ
2. ให้ผู้ฝากกู้ยืมเงิน โดยเอาสินค้าที่ฝากไว้จ่าน่าเป็นประกัน
3. ให้บริการด้านความเย็น เพื่อเก็บรักษาสินค้า รับอบพีช เพื่อลดความชื้นเพื่อประโยชน์ของผู้ฝาก
4. ทำการซื้อขาย แลกเปลี่ยน เช่าให้เช่า เช่าซื้อกู้ยืม จ่านองจ่าน่า เพื่อประโยชน์ในการประกอบกิจการคลังสินค้า แต่การให้เช่าคลังสินค้าทั้งหมดจะกระทำไม่ได้ หากเป็นการให้เช่าบางส่วนจะกระทำได้ต่อเมื่อ

ได้รับอนุญาตจากอธิบดีกรมการค้าภายในก่อน

5. กระทำการใด ๆ ตามแบบพิธีการเกี่ยวกับการศุลกากร
ทั้งนี้ผู้ประกอบการคลังสินค้า ต้องได้รับมอบอำนาจจากผู้ฝากโดยถูกต้องด้วย
6. นำเงินที่ได้รับไปลงทุนหาผลประโยชน์ ดังต่อไปนี้
  - (ก) ชื่อหลักทรัพย์ของรัฐบาลไทย
  - (ข) ชื่อหลักทรัพย์ขององค์การรัฐบาล หรือรัฐวิสาหกิจ
ที่รัฐบาลค้ำประกัน
  - (ค) ถัดหุ้นในบริษัทอื่น โดยได้รับความเห็นชอบจาก
คณะกรรมการของบริษัท

การลงทุนตามข้อ (ก) (ข) ต้องไม่น้อยกว่าร้อยละสิบห้า
ของทุนที่ชำระแล้วส่วนการลงทุนตามข้อ (ค) ต้องไม่เกินร้อยละสิบห้าของทุนที่
เรียกชำระแล้วและทุนสำรองบริษัท แต่อย่างไรก็ตามเงินลงทุนตามข้อ (ก)
(ข) และ (ค) รวมกันต้องไม่เกินร้อยละสามสิบของทุนที่ชำระแล้ว และทุน
สำรองของบริษัท

1.6 การจำหน่ายสินค้า

ผู้ฝากต้องสลักหลักแสดงการจำหน่ายใบประทวนสินค้า พร้อม
ระบุจำนวนสินค้า จำนวนเงินที่จำหน่าย อัตราดอกเบี้ยและวันเริ่มจำหน่าย ผู้ฝากต้อง
แยกประทวนสินค้าออกจากใบรับของคลังสินค้าแล้วมอบประทวนสินค้าให้กับผู้รับ
จำหน่าย ผู้รับจำหน่ายจะต้องลงรายการจำหน่ายสินค้าไว้ในใบรับของคลังสินค้าให้ตรง
กันด้วยและผู้รับจำหน่ายต้องแจ้งการจำหน่ายไปให้นายคลังสินค้าที่รับฝากทราบ เพื่อ
นายคลังสินค้าจะได้นำรายการจำหน่ายสินค้าบันทึกไว้ในต้นขั้ว (รายละเอียดจะ

กล่าวต่อไปในบทที่ 3)

1.7 การโอนกรรมสิทธิ์สินค้า

ผู้ฝากจะต้องสลักหลังในรายการโอนกรรมสิทธิ์ในใบรับรองคลังสินค้าและส่งมอบทั้งใบรับของคลังสินค้าและใบประทวนสินค้าให้แก่ผู้รับโอน ถ้าหากมีการจำหน่ายอยู่ด้วย ผู้ฝากต้องสลักหลังในใบรับของคลังสินค้า ซึ่งมีรายการจำหน่ายอยู่แล้วส่งมอบใบรับของคลังสินค้าพร้อมใบประทวนสินค้าให้แก่ผู้รับโอน (รายละเอียดจะกล่าวต่อไปในบทที่ 3)

ส่วนที่ 2 ลักษณะโดยทั่วไปของกิจการไซโลและห้องเย็น

ในส่วนนี้จะอธิบายลักษณะโดยทั่วไปเพื่อให้เห็นภาพรวมของกิจการไซโล และกิจการห้องเย็น เป็นหัวข้อ ๆ ดังนี้

2.1 ประวัติความเป็นมาของกิจการไซโลและห้องเย็น

กิจการไซโลในต่างประเทศได้เกิดขึ้นเมื่อประมาณ 100 ปีที่ผ่านมา ในอาณาบริเวณที่มีการปลูกข้าวโพดในสหรัฐอเมริกา เหตุผลที่สำคัญในการสร้างไซโลขึ้นมาก็เพื่อจะเอาไว้เก็บเมล็ดพืชพันธุ์สำหรับเลี้ยงสัตว์ในฤดูหนาว ไซโลแห่งแรกสร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2416 จากความคิดของชาวนาชื่อว่า นายเฟรด แอล แฮทช์ (Fred L.Hatch) ในมลรัฐอิลลินอยส์ เป็นไซโลขนาดสี่เหลี่ยมไม้ใหญ่โตนัก แต่เพราะยังไม่รู้จักวิธีทำให้ระบบถ่ายเทอากาศดีพอ จึงทำให้เกิดการเน่าเสียหายขึ้น ต่อมานักวิทยาศาสตร์ชาวเมืองวิสคอนซินได้พัฒนารูป

แบบของไซโลให้มีลักษณะกลม ซึ่งช่วยให้อากาศถ่ายเทได้ดีกว่า ไซโลแบบหลังนี้จึงได้รับความนิยมใช้อย่างกว้างขวางในสหรัฐอเมริกา รวมตลอดถึงประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกสำหรับวัสดุที่นำมาก่อสร้างเป็นไซลอนั้นสามารถใช้ได้เกือบทุกอย่างไม่ว่าจะเป็นหิน อิฐ กระเบื้อง โลหะ คอนกรีต หรือไม้ก็ตาม

สำหรับกิจการไซโลประเทศไทยนั้น เมื่อ พ.ศ. 2505 ไทยได้ทำการติดต่อค้าขายข้าวโพดส่วนใหญ่กับประเทศญี่ปุ่น ซึ่งในสมัยนั้นไทยส่งข้าวโพดออกเป็นแบบบรรจุกระสอบ (in Bag) มีปริมาณไม่เกิน 1 ล้านเมตริกตัน ทางญี่ปุ่นได้แนะนำว่าไทยควรตั้งกิจการไซโลขึ้นบ้างเพราะนับว่าข้าวโพดจะทำการซื้อขายกันแบบบรรจุกระสอบน้อยลง เนื่องจากประเทศที่เจริญแล้วต่างก็มีกิจการไซโลกันทั้งนั้น และมักจะซื้อขายกันแบบเทกอง (in Bulk) อีกด้วยจากเหตุผลนี้เองผู้ประกอบการฝ่ายไทยซึ่งนำโดย นายสมบูรณ์ นันทาภิวัฒน์ จึงได้ร่วมลงทุนกับผู้ประกอบการฝ่ายญี่ปุ่นซึ่งนำโดย นายฮิโรชิ ยามาโมโต (Hiroshi Yamamoto) ตั้งบริษัทไซโลแห่งแรกในประเทศไทยขึ้น และใช้ชื่อว่า "บริษัท กรุงเทพพืชและไซโล จำกัด" โดยเริ่มเปิดดำเนินการตั้งแต่วันที่ พ.ศ. 2507 วัตถุประสงค์สำคัญในการจัดตั้งก็เพื่ออบข้าวโพดไปจำหน่ายในต่างประเทศ ต่อมากิจการไซโลก็ขยายตัวเพิ่มขึ้นโดยลำดับ โดยในปัจจุบันมีผู้ประกอบการมากกว่า 60 ราย สำหรับการดำเนินงานของไซโลระยะที่ผ่านมาปรากฏว่าดำเนินงานด้านอบข้าวโพด มันสำปะหลังเส้น และมันสำปะหลังอัดเม็ดในการส่งไปต่างประเทศ²

² ปกรณ์ ฐิตาภิวัฒนกุล. "การศึกษาการจัดการและดำเนินงานของบริษัทไซโลข้าวโพดไทย" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ แผนกวิชาพาณิชยศาสตร์ และการบัญชี บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2526), หน้า 1,8.

ส่วนอุตสาหกรรมห้องเย็นในภาครัฐบาลเริ่มจาก กระทรวงเกษตร และสหกรณ์ได้จัดตั้งองค์การอุตสาหกรรมห้องเย็น โดยพระราชกฤษฎีกา พ.ศ. 2501 มีวัตถุประสงค์เพื่อให้บริการด้านอุตสาหกรรมห้องเย็นแก่รัฐและเอกชน และเพื่อดำเนินธุรกิจอุตสาหกรรมห้องเย็นในระยะแรก องค์การฯ ได้จัดตั้ง ห้องเย็น 2 แห่ง โรงน้ำแข็ง 2 แห่ง รวม 4 แห่ง คือภายในบริเวณองค์ การสะพานปลา เขตยานนาวา กทม. ในจังหวัดเชียงใหม่ ชุมพร และ นครราชสีมาต่อมากระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้จัดทำสัญญาขอกู้เงินจำนวน 60 ล้านเหรียญสหรัฐจากธนาคารพัฒนาเอเชีย เมื่อวันที่ 15 มกราคม พ.ศ. 2519 เพื่อใช้ในการก่อสร้างห้องเย็นและโรงน้ำแข็งเพิ่มอีก 5 จังหวัด คือ ขอนแก่น สมุทรปราการ ระยอง ภูเก็ต และปัตตานี

ในภาคเอกชน อุตสาหกรรมห้องเย็นโรงงานแรกที่ได้รับอนุมัติจาก กระทรวงอุตสาหกรรม ได้แก่โรงงานอุตสาหกรรมห้องเย็นของ นางช่อทิพย์ วีระประเสริฐ ตั้งโรงงานที่เลขที่ 2-18/1 ตรอกไชยภูมิ ถนนเขาวราช ตำบลจักรวรรดิ กทม. เมื่อวันที่ 11 กรกฎาคม พ.ศ. 2501 ยื่นขอประกอบกิจการห้องเย็นแช่กุ้งปลา 12 ตัน/ปี โดยใช้เงินทุน 350,000 บาท ใช้คนงาน 5 คน ต่อมาได้มีผู้สนใจในอุตสาหกรรมประเภทนี้เพิ่มมากขึ้นเป็นลำดับ เนื่องจาก มีความต้องการสินค้าอาหารทะเลแช่แข็งในตลาดต่างประเทศได้สูงขึ้นตลอด เวลา การประกอบกิจการห้องเย็นส่วนใหญ่ที่มีอยู่จะเป็นการเก็บรักษา การแช่ เย็น การแช่แข็ง การบรรจุหีบห่อผักสด ผลไม้และเนื้อสัตว์เพื่อการส่งออก ใน

ปัจจุบันมีผู้ประกอบการห้องเย็นประมาณ 200 ราย³

2.2 ความหมายและการจัดตั้ง

เดิมประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่องการกำหนดให้กิจการไซโลและกิจการห้องเย็น เป็นกิจการอันมีสภาพคล้ายคลึงกันกับคลังสินค้า ซึ่งออกมาโดยอาศัยอำนาจตามความในข้อ 5. ข้อ 12. ข้อ 13. ข้อ 22. และข้อ 23. แห่งประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 58 ลงวันที่ 26 มกราคม 2515 ได้ให้คำจำกัดความกิจการทั้งสองประเภทนี้ดังนี้

"กิจการไซโล" หมายความว่า กิจการให้บริการอบเพื่อลดความชื้นผลิตผลทางเกษตร ผลิตภัณฑ์ที่แปรรูปจากผลิตผลทางการเกษตร หรืออาหารสัตว์ ทั้งที่เป็นของตนเอง หรือผู้อื่น โดยมี การคิดค่าบริการการรับฝากตามระยะเวลาที่เก็บ เว้นแต่กรณีให้บริการแก่สินค้าของตนเอง ทั้งนี้ไม่ว่าจะมีการออกใบรับสินค้าดังกล่าวเพื่อเป็นหลักฐานในการฝากรับฝากแสดงกรรมสิทธิ์โอนกรรมสิทธิ์จำนำ หรือประกันหนี้ด้วยหรือไม่ก็ตาม

"กิจการห้องเย็น" หมายความว่า กิจการให้บริการแช่แข็งอาหารสดหรือผลิตภัณฑ์อาหารสด ทั้งที่เป็นของตนเองหรือผู้อื่นโดยการควบคุมอุณหภูมิให้ต่ำเท่าที่จะไม่ทำให้สินค้านั้นเกิดความเสียหายหรือเกิดการหยุด

³ กระทรวงอุตสาหกรรม, กองเศรษฐกิจอุตสาหกรรม, อุตสาหกรรมห้องเย็นสัตว์น้ำแช่เยือกแข็ง (กรุงเทพมหานคร : กองเศรษฐกิจอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม, 2525), หน้า 1-2.

ชะงักตามกระบวนการทางเคมี อันเป็นผลทำให้เกิดการเสื่อมคุณภาพโดยมีการคิดค่าบริการการรับฝากตามระยะเวลาที่เก็บ เว้นแต่กรณีให้บริการแก่สินค้าของตนเอง ทั้งนี้ไม่ว่าจะมีการออกใบรับสินค้าดังกล่าวเพื่อเป็นหลักฐานในการฝากรับฝาก แสดงกรรมสิทธิ์ โอนกรรมสิทธิ์ จำนำหรือเป็นประกันหนี้ด้วยหรือไม่ก็ตาม

ต่อมากระทรวงพาณิชย์ได้ออกประกาศฉบับใหม่ เรื่องการกำหนดให้กิจการไซโลและกิจการห้องเย็น เป็นกิจการอันมีสภาพคล้ายคลึงกันกับกิจการคลังสินค้า และเงื่อนไขควบคุมกิจการดังกล่าว พ.ศ. 2535 ลงวันที่ 5 มีนาคม 2535 ซึ่งมีสาระสำคัญให้ยกเลิกประกาศฉบับเดิม และให้คำนิยามใหม่คือ

"กิจการไซโล" หมายความว่า การรับทำการเก็บรักษาสินค้าในไซโลเพื่อบำเหน็จเป็นทางการค้าปรกติ และให้หมายความถึงการดำเนินการเกี่ยวกับสินค้าของตนเองที่มีการออกใบรับของคลังสินค้าและใบประทวนสินค้าด้วย

"กิจการห้องเย็น" หมายความว่า การรับทำการเก็บรักษาสินค้าในห้องเย็นหรือบ้ำเหน็จเป็นทางการค้าปรกติ และให้หมายความรวมถึงการดำเนินการเกี่ยวกับสินค้าของตนเองที่มีการออกใบรับของคลังสินค้าและประทวนสินค้าด้วย

สาระสำคัญของการแก้ไขคำจำกัดความ ก็เพื่อให้สิ้นกะทัดรัด โดยตัดข้อความที่แสดงถึงวิธีการเก็บรักษาสินค้าของไซโลและห้องเย็นออก และ

กิจการไซโลและห้องเย็น ที่จะอยู่ภายใต้บังคับของประกาศใหม่นี้จะต้องมีการ
ออกใบรับของคลังสินค้าและใบประทวนสินค้าหรือเอกสารอย่างอื่นที่มีลักษณะ
เดียวกันด้วยเช่นตัวไซโล ใบรับไซโล ใบรับสินค้า ตัวห้องเย็น ใบรับสินค้าฝาก
แช่ ซึ่งการรับฝากดังกล่าวจะเป็นการรับฝากสินค้าของตนเองหรือผู้อื่นก็ตาม
นอกจากนี้กิจการไซโลและห้องเย็นตามประกาศนี้จะต้องเป็นกิจการที่รับเก็บสิน
ค้าทางเกษตรกรรมเช่น ผักสด ผลไม้และ เนื้อสัตว์ เท่านั้น

ผู้ที่ประกอบกิจการไซโลและกิจการห้องเย็น จะต้องดำเนิน
กิจการในรูปบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการประกอบกิจการไซโล
หรือกิจการห้องเย็น และต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐมนตรีก่อน เมื่อได้รับ
ความเห็นชอบแล้วจึงจะไปจัดตั้งบริษัทหรือห้างหุ้นส่วน และยื่นคำขออนุญาต
ประกอบกิจการไซโลหรือกิจการห้องเย็น หรือในกรณีที่เป็นบริษัทหรือห้างหุ้นส่วน
แล้ว ให้ยื่นคำขออนุญาตประกอบกิจการต่อรัฐมนตรีภายใน 180 วัน นับแต่วันที่
ลงในหนังสือที่อธิบดีแจ้งให้ทราบถึงการได้รับความเห็นชอบ แต่ถ้าหากไม่อาจ
ปฏิบัติได้ทันภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้ยื่นคำร้องขอขยายระยะเวลาต่ออธิบดี
โดยแสดงเหตุผลและความจำเป็นก่อนสิ้นระยะเวลาดังกล่าว ซึ่งอธิบดีอาจมี
คำสั่งขยายระยะเวลาตามที่เห็นสมควรก็ได้

เมื่ออธิบดี ได้รับคำขออนุญาตประกอบกิจการไซโล หรือ
กิจการห้องเย็นและเห็นสมควรอนุญาตให้นำเสนอรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาอนุญาต

กฎหมายไม่ได้กำหนดว่า ผู้ประกอบกิจการไซโลและกิจการ
ห้องเย็นต้องมีทุนชำระแล้วเท่าไร และไม่ได้กำหนดว่าจะต้องมีไซโลหรือห้อง
เย็นเป็นกรรมสิทธิ์ของตนเอง กิจการไซโลหรือกิจการห้องเย็นสามารถมีสาขา

ได้ โดยแจ้งต่ออธิบดีกรมการค้าภายใน ภายใน 90 วัน นับแต่วันเริ่มดำเนิน
กิจการสาขา โดยไม่จำเป็นต้องได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรี

2.3 ลักษณะและสภาพของไซโลและห้องเย็น

2.3.1 ลักษณะและสภาพของไซโล คำว่า "ไซโล" ใน
กฎหมายอังกฤษเรียกว่า "Silo" แต่ตามกฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกา
เรียกว่า "Elevator" เป็นถังกลมหรือทรงเหลี่ยมทำด้วยโลหะหรือคอนกรีต
มั่นคงแข็งแรงมีฝาเปิดปิดเพื่อตรวจสอบปริมาณ อุณหภูมิ และความชื้นได้ มีเส้น
ผ่าศูนย์กลางระหว่าง 7 - 12 เมตร สูงระหว่าง 9 - 37 เมตร ส่วนพื้นที่ทำ
ด้วยคอนกรีตเสริมเหล็กรับน้ำหนักได้ 5- 25 เมตรก้นต่อตารางเมตร มีทาง
เข้าออกโดยสะดวก และมีป้ายบอกชื่อไซโลที่แลเห็นได้ชัดเจน

เครื่องจักร เครื่องมือ และอุปกรณ์ที่ใช้ในกิจการไซโล
ประกอบด้วย

1. เครื่องชั่งรถยนต์ (WEIGHT BRIDGE) เป็นเครื่องชั่ง
รถยนต์ขนาด 30 ตัน สำหรับใช้ชั่งรถยนต์ที่บรรทุกสินค้าเข้าไซโล
2. ที่พักสินค้า มีลักษณะเป็นบ่อ ถัง ลานคอนกรีต หรือห้องที่
แยกเป็นสัดส่วน กอนนำเข้าที่พักสินค้าจะมีการขจัดสิ่งเจือปน และทำความสะอาด
สะอาดโดยใช้ตะแกรงร่อน การพักสินค้ามักจะแยกกันตามระดับความชื้นสินค้า
3. ถังกัก เป็นถังใช้กักสินค้าเพื่อรอการลำเลียงเข้าถังอบ
ทำด้วยคอนกรีต หรือเหล็ก รูปทรงกระบอกหรือสี่เหลี่ยม การลำเลียงกระทำ
โดยใช้เครื่องลำเลียง (CHAIN ELEVATOR) ซึ่งมีอยู่ 2 แบบคือ
  - ก. CONVEYOR เป็นโซ่ลากใช้ลำเลียงแนวราบ

ข. ELEVATOR มีลักษณะเป็นกระพ้อตักใช้ลำเลียงแนวตั้ง การลำเลียงจะกระทำผ่านเครื่องทำความสะอาด เพื่อทำความสะอาดและขจัดสิ่งเจือปนอีกครั้งหนึ่ง

4. ถังอบ (DRYING SILO) เป็นถังรูปสี่เหลี่ยมใช้บรรจุสินค้าที่จะอบลดความชื้น การอบทำโดยจุดตัว BURNER ใต้ถังอบเพื่อให้เกิดความร้อนและดูดอากาศร้อนเป่าเข้าถังโดยใช้ DRYING FAN

5. ถังพัก (COOLING SILO) เป็นถังที่มีรูปและโครงสร้างเหมือนถังอบและทางลำเลียงต่อโยงกับถังอบ กล่าวคือ เมื่ออบลดความชื้นได้ตามที่ต้องการแล้วก็จะปล่อยลงสู่ถังพัก ปล่อยให้ไหลไปสู่ถังพัก เพื่อลดอุณหภูมิที่ยังสูงอยู่นั้นให้เป็นปรกติการลดอุณหภูมิทำโดยใช้ COOLING FAN เป่าเข้าถังให้อากาศหมุนเวียนภายในถัง และไล่ความร้อนออก

6. ถังเก็บ (STORAGE SILO) เป็นถังรูปทรงกลมหรือทรงเหลี่ยมใช้เก็บสินค้าที่อบลดความชื้นและอุณหภูมิจนได้ที่แล้ว การลำเลียงสินค้าจากถังพักเข้าถังเก็บจะใช้กระพ้อ (OVERHEAD CONVEYOR) ที่มีสายพานโยงถึงปากถังเก็บตก ในถังเก็บจะมีการระบายป้องกันแมลงและเปิด AERATION FAN ให้อากาศถ่ายเทภายในถังอีกทั้งมีการตรวจสอบอุณหภูมิด้วย

7. เครื่องปล่อย (LOAD - OUT HOOPER) เป็นถังทรงกระบอกฐานกรวยกลม สร้างติดอยู่ที่ก้นถัง และมี VOWL และ CONVEYOR เชื่อมติดอยู่ในถังปล่อย จะมีเครื่องชั่งน้ำหนักอัตโนมัติตรวจสอบน้ำหนักสินค้าที่ปล่อยออก สำหรับการปล่อยข้าวโพดจากเครื่องปล่อยจะมี 2 แบบคือ แบบเทกองสำหรับส่งออกต่างประเทศ และปล่อยลงบรรจุในกระสอบเพื่อจำหน่ายในประเทศ

2.3.2 ลักษณะและสภาพของห้องเย็น ห้องเย็น (Cold Storage) เป็นห้องสี่เหลี่ยมทำด้วยคอนกรีต ภายในผนังทุกด้านจะมีโฟมอัดอยู่ที่เพดานมีท่อส่งความเย็นและพัดลมติดอยู่ที่ผนังโดยรอบ เพื่อเป่าความเย็นที่ส่งผ่านท่อให้กระจายไปทั่วห้อง ประตุทำด้วยวัสดุที่เป็นฉนวนป้องกันความเย็นมีความจุสินค้าได้ระหว่าง 2 - 2,500 ตัน มีทางเข้าออกสะดวก และมีป้ายชื่อห้องเย็นที่แลเห็นได้ชัดเจน ห้องเย็นประกอบด้วยส่วนสำคัญ 3 ส่วนคือ

1. โรงงานเป็นสถานที่เตรียมวัตถุดิบก่อนนำเข้าห้องเย็น โดยใช้เป็นสถานที่ล้างทำความสะอาดตัดขนาด และชำแหละตามชนิดของวัตถุดิบ ก่อนที่จะนำเข้าห้องแช่แข็ง

2. ห้องแช่แข็ง (FREEZING ROOM) เป็นห้องแช่แข็งที่สามารถกำหนดอุณหภูมิให้เหมาะสมกับการรักษาคุณภาพของสินค้าแต่ละชนิดได้ โดยทั่วไปจะใช้อุณหภูมิ -40°C ห้องแช่แข็งมี 3 ระบบคือ

ก. ระบบ CONTACT FREEZER มีขนาดเล็กลักษณะเป็นตู้เป็นชั้น ๆ สามารถปรับชั้น - ลงได้ ใช้สำหรับสินค้าที่มีลักษณะเป็น BLOCK เป็นระบบที่มีกำลังการผลิตต่ำ

ข. ระบบ AIR BLAST FREEZER มีลักษณะเป็นห้องขนาดใหญ่สามารถแช่แข็งได้คราวละมาก ๆ

ค. ระบบ I.Q.F. (INDIVIDUAL QUICK FREEZER) มีลักษณะเป็นสายพานลำเลียงสินค้าเป็นชั้น ๆ ผ่านความเย็นจัดหลังจากเยือกแข็งแล้วจะต้องทำการเคลือบน้ำที่เย็นจัด เพื่อป้องกันการสูญเสียน้ำระหว่างการทำเยือกแข็ง

3. ห้องเก็บ (COLD STORAGE ROOM) เป็นห้องเก็บสินค้าที่แช่แข็งและบรรจุหีบห่อแล้ว เพื่อรอการจำหน่ายอุณหภูมิที่เหมาะสมจะขึ้นอยู่กับชนิดของสินค้า โดยทั่วไปจะมีอุณหภูมิไม่สูงกว่า -18°C

2.4 ลักษณะเอกสารที่ใช้ในกิจการ

2.4.1 เอกสารของกิจการไซโล แต่เดิมตามประกาศ

กระทรวงพาณิชย์ เรื่องการกำหนดให้กิจการไซโลและห้องเย็นเป็นกิจการอันมีสภาพคล้ายคลึงกับกิจการคลังสินค้าฉบับลงวันที่ 7 ธันวาคม 2531 ไม่ได้กำหนดว่ากิจการไซโลต้องออกใบรับสินค้าแต่ในทางปฏิบัติกิจการไซโลจะออกใบรับสินค้า (GOODS RECEIPT) ที่เรียกว่าใบรับไซโล (SILO RECEIPT) หรือตัวไซโล 2 ฉบับ มีรายการตรงกันทั้งสองฉบับ โดยผู้ประกอบกิจการไซโลเก็บไว้เป็นต้นขั้วหนึ่งฉบับส่วนอีกหนึ่งฉบับมอบให้แก่ผู้ฝากเพื่อใช้ในการโอนกรรมสิทธิ์สินค้า และใช้เป็นหลักฐานในการจำหน่ายสินค้า

แต่ตามประกาศกระทรวงพาณิชย์ฉบับปัจจุบัน ได้กำหนดให้กิจการไซโลออกใบรับของคลังสินค้าและใบประทวนสินค้าทำนองเดียวกันกับการคลังสินค้าโดยกำหนดรายการซึ่งต้องมีในใบรับสินค้าของไซโล เป็นรายการเดียวกันกับใบรับของคลังสินค้าและใบประทวนสินค้าในกิจการคลังสินค้าด้วย

2.4.2 เอกสารของกิจการห้องเย็น แต่เดิมตามประกาศ

กระทรวงพาณิชย์ เรื่องการกำหนดให้กิจการไซโลและห้องเย็นเป็นกิจการอันมีสภาพคล้ายคลึงกันกับกิจการคลังสินค้า ฉบับลงวันที่ 7 ธันวาคม 2531 ไม่ได้กำหนดให้กิจการห้องเย็นต้องออกใบรับสินค้า แต่ในทางปฏิบัติจะมีการออกใบรับสินค้าฝากแช่ ตัวห้องเย็นโดยทั่วไปจะมี 2 ฉบับคือ ต้นขั้วเก็บไว้ที่ผู้ประกอบการห้องเย็น ส่วนอีกฉบับจะมอบให้แก่ผู้ฝากซึ่งมีชื่อเรียกหลายชื่อเช่น ใบฝากสินค้า ใบรับสินค้าฝากแช่ ตัวห้องเย็น ใบรับฝากสินค้า ฯลฯ เป็นต้น มีข้อความเหมือนกันทั้งสองฉบับ

แต่ตามประกาศกระทรวงพาณิชย์ฉบับปัจจุบันได้

กำหนดให้กิจการห้องเย็นนอกใบรับของคลังสินค้าและใบประทวนสินค้าทำนองเดียวกันกับกิจการคลังสินค้าโดยกำหนดรายการซึ่งต้องมีในใบรับสินค้าของห้องเย็นก็เป็นรายการเดียวกันกับใบรับของคลังสินค้าและใบประทวนสินค้าในกิจการคลังสินค้า

2.5 ขอบเขตการค้าเนนกิจการ

2.5.1 ขอบเขตการค้าเนนกิจการไซโล เมื่อจดทะเบียนเป็นห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลหรือบริษัท ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์แล้ว และได้รับอนุญาตให้ประกอบกิจการจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ ก็สามารถดำเนินการได้ตามวัตถุประสงค์ในหนังสือบริคณห์สนธิ ไม่มีกฎหมายควบคุมพิเศษเหมือนกิจการคลังสินค้า โดยมีวัตถุประสงค์หลัก คือ การรับฝาก และให้บริการอบเพื่อลดความชื้นผลิตผลการเกษตรผลิตภัณฑ์ที่แปรรูปจากผลิตผลการเกษตรหรืออาหารสัตว์ ทั้งที่เป็นของตนเองหรือของผู้อื่น เพื่อบำเหน็จทางการค้าเป็นผลตอบแทน

2.5.2 ขอบเขตการค้าเนนกิจการห้องเย็น เมื่อจดทะเบียนเป็นห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลหรือบริษัทแล้ว และได้รับอนุญาตให้ประกอบกิจการจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์แล้วก็สามารถดำเนินการตามวัตถุประสงค์ได้ไม่มีกฎหมายควบคุมพิเศษ โดยมีวัตถุประสงค์หลัก ก็คือ การรับฝากและให้บริการแช่แข็งอาหารสดหรือผลิตภัณฑ์อาหารสดเพื่อไม่ให้สินค้าดังกล่าวเกิดความเสียหายซึ่งสินค้านี้ดังกล่าวอาจเป็นของตนเองหรือผู้อื่นก็ได้ ทั้งนี้ โดยได้รับบำเหน็จทางการค้าเป็นผลตอบแทน

จากการที่เงื่อนไขควบคุมกิจการคลังสินค้า พ.ศ. 2526 ลงวันที่ 15 กรกฎาคม 2526 หรือในปัจจุบันคือ ประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่องการกำหนดเงื่อนไขควบคุมกิจการคลังสินค้า พ.ศ. 2535 กำหนดให้กิจการคลังสินค้าสามารถให้บริการด้านความเย็นเพื่อเก็บรักษาสินค้า ครอบคลุมเพื่อลดความชื้นได้ด้วย จึงทำให้ผู้ประกอบการไซโลบางรายขออนุญาตประกอบกิจการคลังสินค้าแทนจะขออนุญาตประกอบกิจการไซโล ซึ่งในทางปฏิบัติได้รับอนุญาตจากกระทรวงพาณิชย์แล้ว จำนวน 3 รายด้วย แต่กิจการห้องเย็นยังไม่เคยขออนุญาตประกอบกิจการคลังสินค้า

2.6 การจำหน่ายสินค้า

ก่อนที่จะมีการออกประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่องการกำหนดให้กิจการไซโลและกิจการห้องเย็นเป็นกิจการอันมีสภาพคล้ายคลึงกันกับกิจการคลังสินค้าและเงื่อนไขควบคุมกิจการดังกล่าว พ.ศ. 2535 ในทางปฏิบัติมีการนำสินค้าไปจำหน่ายนี้

2.6.1 การจำหน่ายสินค้าในไซโล ผู้ฝากสินค้าจะต้องสลักหลังการจำหน่ายสินค้าใน "รายการจดแจ้งการสลักหลังเพื่อจำหน่ายสินค้า" ในใบรับสินค้าหรือใบรับไซโลแต่การจำหน่ายดังกล่าวจะต้องได้รับความยินยอมจากบริษัทผู้ประกอบกิจการและรับเป็นผู้ดูแลทรัพย์สินที่จำหน่ายแทนผู้รับจำหน่ายด้วย

2.6.2 การจำหน่ายสินค้าในห้องเย็น เอกสารรับฝากสินค้าที่กิจการห้องเย็นออก มีผู้ฝากบางรายที่สามารถนำไปสลักหลังจำหน่ายเพื่อเป็นประกันสินค้าเชื่อกจากสถาบันการเงินได้ แต่ยังคงอยู่ในขอบเขตจำกัด เฉพาะผู้ที่คุ้นเคยกันและติดต่อกันมาเป็นเวลานาน

2.7 การโอนกรรมสิทธิ์สินค้า

ก่อนมีการออกประกาศกระทรวงพาณิชย์ฉบับปัจจุบันมีวิธีการ
โอนกรรมสิทธิ์สินค้า

2.7.1 การโอนกรรมสิทธิ์สินค้าของกิจการไซโล ผู้ฝากหรือ
เจ้าของสินค้าที่มีชื่อระบุอยู่ในใบรับสินค้า หรือใบรับไซโลโอนสินค้าให้แก่บุคคล
อื่นได้โดยการสลักหลังใบรับสินค้าหรือใบรับไซโล ใบ"รายการสลักหลังการ
โอน/สิ่งปล่อยสินค้า" ตามรายการดังกล่าวจะมีรายละเอียดเกี่ยวกับวันที่ ชื่อผู้
รับโอนจำนวนสินค้าที่โอน สินค้าคงเหลือและลงลายมือชื่อผู้โอนไว้ด้วยการโอน
นี้มีเงื่อนไขว่าจะต้องได้รับความยินยอมจากผู้ประกอบกิจการไซโลด้วย

ดังนั้น จึงเห็นได้ว่าการจําหน่ายสินค้าและการโอน
กรรมสิทธิ์สินค้าในกิจการไซโลจะทําลงในเอกสารฉบับเดียวกัน ซึ่งต่างจาก
กิจการคลังสินค้า

2.7.2 การโอนกรรมสิทธิ์สินค้าของกิจการห้องเย็น
เอกสารรับฝากสินค้าที่กิจการห้องเย็นออกมีผู้ฝากบางรายที่สามารถนำไปโอน
กรรมสิทธิ์ไปยังบุคคลอื่นได้ แต่ยังคงอยู่ในขอบเขตจำกัดเฉพาะผู้ที่ติดต่อค้าขายกัน
เป็นเวลานานจนมีความไว้วางใจกัน แต่ส่วนใหญ่หากต้องการโอนกรรม
สิทธิ์ก็จะทำเป็นสัญญาซื้อขายต่างหากกับอีกฉบับหนึ่ง

แต่เมื่อมีการออกประกาศกระทรวงพาณิชย์ฉบับใหม่
แล้วหากผู้ฝากประสงค์จะโอนกรรมสิทธิ์สินค้าจะต้องปฏิบัติ เช่นเดียวกับกิจการ
คลังสินค้าทั้งที่เป็นไปตามข้อ 20 ของประกาศดังกล่าว